

Ons streven ligt in de leef sfeer

De crisis in de stedenbouw verergert. Er bestaat een duidelijke discrepantie tussen de nieuwe manieren van leven waarnaar wij streven, de gevestigde manieren van leven en de bouw van oude en nieuwe wijken (aantekening: met als gevolg een doodse en steriele sfeer van onze omgeving). In de oude wijken zijn de straten verworpen tot snelwegen en de vrijetijdsgeligheden door het toerisme vercommercialiseerd en verminkt (aantekening: de sociale cohesie neemt af). Nieuwbouwwijken hebben slechts twee thema's die allesoverheersend zijn: het autoverkeer en het huiselijke comfort. Ze zijn de armzalige uitdrukking van burgerlijk geluk en ontberen iedere ludieke mogelijkheid.

De noodzaak om snel steden te bouwen, resulteerde in de aanleg van kerkhoven van gewapend beton waartoe grote delen van de bevolking veroordeeld zijn om zich dood te vervelen. Waarvoor dienen de meest verrassende technische uitvindingen die ons op dit moment ter beschikking staan als de voorwaarden om daarvan te profiteren, ontbreken, als zij geen mogelijkheden tot recreatie bieden, als de verbeelding tekortschiet?

We zoeken het avontuur. Nu het niet meer op aarde te vinden is, gaan sommigen het op de maan zoeken. Wij zetten altijd in op een verandering hier op aarde. We proberen nieuwe, ongekende situaties te scheppen. We willen de wetten breken die een belemmering vormen voor het ontwikkelen van doeltreffende activiteiten in de cultuur. We staan aan het begin van een nieuw tijdperk en we proberen alvast een beeld te schetsen van een gelukkiger leven en een unitaire stedenbouw die geconstrueerd is om plezier te hebben.

Ons domein is dus het stedelijke netwerk, de natuurlijke uitdrukking van een collectieve creativiteit. Door verval van de traditionele kunsten, een op het individualisme gebaseerde cultuur, zijn creatieve krachten vrijgekomen.

We zijn van mening dat de bestaande kunsten geen enkele rol kunnen spelen in de schepping van een nieuwe, levenslustige sfeer waarin wij willen leven.

We zijn bezig nieuwe technieken te creëren, we onderzoeken mogelijkheden die de bestaande steden bieden, we maken maquettes en plattegronden van toekomstige steden.

We realiseren ons dat we alle technische uitvindingen moeten gebruiken en we weten dat toekomstige bouwwerken flexibel genoeg moeten zijn om aan te kunnen sluiten bij een dynamische levensopvatting die ons in staat stelt om onze omgeving te creëren die direct verband houdt met voortdurend veranderende gedragsvormen.

Onze opvatting van stedenbouw is in de eerste plaats sociaal. We verzetten ons tegen de opvatting van een groene stad, waar de verspreide en geïsoleerde wolkenkrabbers rechtstreeks contact tussen mensen en hun dagelijks verkeer noodzakelijkerwijs beperken. Wil men dat er een nauwe samenhang tussen omgeving en gedrag ontstaat, dan is agglomeratie van groot belang. Degenen die menen dat door de snelheid waarmee we ons verplaatsen en de mogelijkheden van

telecommunicatie het gemeenschapsleven in de agglomeratie zal verdwijnen, gaan voorbij aan de wezenlijke behoeften van de mens.

Tegenover de idee van een groene stad stellen wij het beeld van de overdekte stad, waar het onderscheid tussen gebouwen plaatsmaakt voor een permanent bouwwerk dat zowel groepen woningen als publieke ruimtes omvat. (Waarvan de bestemming gewijzigd kan worden al naargelang de behoeften.) In plaats van een terugkeer naar de natuur, zoals bijvoorbeeld leven in een park, in het verleden nagestreefd door afgezonderde aristocraten, voorzien wij die enorme bouwwerken van mogelijkheden om de natuur te overwinnen en het klimaat, het geluid en het licht in deze agglomeraties aan onze wil te onderwerpen. Is wat wij hieronder verstaan een nieuw functionalisme dat het geïdealiseerde utilitaristische leven nog meer op de voorgrond plaatst? Hoewel een dergelijk functionalisme de basis vormt voor elke sociale en culturele omwenteling, moeten we niet vergeten dat als die functies eenmaal ingevoerd zijn, het spel vanzelf volgt. Architectuur is al enige tijd een spel van ruimte en leefsfeer geworden.

De steden van de toekomst die ons voor ogen staan, zullen een nieuwe afwisseling aan gewaarwordingen en onvoorziene spelmogelijkheden bieden dankzij een inventief gebruik van materiële omstandigheden die klimaat, geluid en licht regelen. Stedenbouwkundigen onderzoeken nu al mogelijkheden om de kakofonie die in de huidige steden heerst te harmoniseren; het zal niet lang duren voordat dit een nieuw creatief domein oplevert en vele andere zullen ongetwijfeld volgen. Toekomstige ruimtereizen kunnen deze ontwikkeling beïnvloeden omdat de op andere planeten gestichte bases onmiddellijk het probleem opwerpen van beschutte steden, die als model zullen dienen voor ons onderzoek naar de toekomstige stedenbouw. Ondertussen zal, door toenemende automatisering, de vraag naar arbeid voor productiedoeleinden afnemen en veel vrije tijd genereren. Hierdoor ontstaat er meer afwisseling in gedrag en levensbehoeften die nieuwe opvattingen over leefsferen begunstigen.

Ons idee van een overdekte stad is gebaseerd op de opvatting van een collectieve leefsfeer met een maximum aan sociale ruimte, in tegenstelling tot de idee van een groene stad waar de sociale ruimte tot een minimum beperkt is.

De toekomstige stad moet worden opgevat als een permanent bouwwerk of een uitgestrekt systeem van verschillende bouwwerken op draagconstructies met ruimtes voor woon- of vermaakfuncties, enz., en ruimtes die bestemd zijn voor productie en distributie, waardoor de aarde vrij blijft voor verkeer en openbare bijeenkomsten.

De toepassing van uiterst lichte, isolerende materialen waarmee tegenwoordig wordt geëxperimenteerd, maakt de bouw van lichte constructies, vrijstaande ruimtes en draagconstructies mogelijk. Zo kan een stad met meer lagen geconstrueerd worden: souterrain, begane grond, verdiepingen en terrassen die qua oppervlak kunnen variëren van die van een huidige wijk tot die van een metropool. De terrassen vormen een openluchterrein dat zich uitstrekt over de hele oppervlakte van de stad en dat ruimte biedt aan sport, wandelingen, terrassen voor vliegvelden en land voor groenaanleg; ze zijn overal toegankelijk via trappen en liften. De verschillende verdiepingen zullen verdeeld worden in aangrenzende, onderling verbonden en van klimaatregeling

voorziene ruimtes, die de mogelijkheid bieden om oneindig veel verschillende leefsfieren te creëren die de bewoners in de gelegenheid stellen om voortdurend rond te zwerven en de kans op toevallige ontmoetingen vergroten.

Een grondig onderzoek naar de middelen voor het creëren van leefsfieren en hun psychologische invloed is een van de taken die de situationisten op dit moment uitvoeren.

Het onderzoek naar de technische realisatie van bouwstructuren en hun esthetiek is de specifieke taak van beeldend kunstenaars en ingenieurs.

De bijdrage van die laatsten is dringend noodzakelijk om verder te komen met de voorbereidende werkzaamheden die wij uitvoeren.

Omdat het gevaar bestaat dat het project dat wij hier in enkele grote lijnen hebben geschetst misschien beschouwd wordt als een hersenspinsel, willen wij hier met nadruk wijzen op het feit dat het in technisch opzicht realiseerbaar, in menselijk opzicht wenselijk en in maatschappelijk opzicht essentieel is.

De groeiende onvrede die de hele mensheid in haar greep heeft, zal een punt bereiken waardoor wij ons gedwongen zien om de projecten uit te voeren waarvoor we de middelen hebben en die kunnen bijdragen aan de realisatie van een rijker, voller leven.

Dus in een dergelijke stad bedraagt het bouwoppervlak 100% en het vrije oppervlak 200% (begane grond en terras), terwijl in traditionele steden de getallen ongeveer 80% en 20% zijn en deze verhouding in de groene stad hoogstens omgekeerd kan worden.

‘Notre ambition est dans l’ambiance’, ongepubliceerde tekst, ca. 1958–1959.

Het typoscript van deze tekst bevindt zich in het Constant-archief in het RKD.

Published in the catalogue *Constant. A Space in Colour* for the similarly named exhibition at the Cobra museum of modern art in Amstelveen from 28 May-25 September 2016.